

правової природи коносаменту зумовлює формулювання його поняття як особливої юридичної конструкції, з урахуванням тих його особливостей, які визначаються його правовою природою. Вважаємо за доцільне закріпити у КТМ України легальне визначення коносаменту як товаророзпорядчого документу, який видається вантажовідправником на виконання умов договору морського перевезення вантажу, засвідчує факт приймання вантажу до перевезення.

Література

1. Юридична енциклопедія: в 6-ти т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: Укр. енцикл., 2001. – Т. 3. – 792 с.
2. Александров-Дольник М.К. Грузовые перевозки разными видами транспорта / М.К. Александров-Дольник, Ф.М. Лучанский. – М.: Юридическая литература, 1971. – 356 с.
3. Топалова Л. Коносаментъ при договорите за морски превоз / Л. Топалова. – София, 1973. – 342 с.
4. Гражданский кодекс Квебека (Современное зарубежное и международное частное право). – М.: Статут, 1999. – 472 с.
5. Blackstone's Statutes on commercial and consumer law. / Edit by F. D. Rose. – Glasgow: Blackstone press lim, 1997-1998. – 493 p.

УДК 347.45(043.2)

Якименко І.А., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Горбатюк Я.В., к.ю.н.

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРАКТ ЯК ВИД ГОСПОДАРСЬКОГО ДОГОВОРУ

На сьогоднішній день договори на закупівлю товарів, робіт та коштів за державні кошти посідають важливе місце в системі господарських договорів. Контракти як форма управління державними замовленнями широко відомі у світі і апробовані практикою.

Відповідно до ч. 1 ст. 183 Господарського кодексу (ГК) України договори за державним замовленням укладаються між визначеними законом суб'єктами господарювання – виконавцями державного замовлення та державними замовниками, що уповноважені від імені держави укладати договори (державні контракти), в яких визначаються господарські зобов'язання сторін та регулюються відносини замовника з виконавцем щодо виконання державного замовлення. Укладення сторонами договору за державним замовленням (державного контракту) здійснюється в порядку, передбаченому статтею 181 ГК України, з

урахуванням особливостей, передбачених законодавством. Державний контракт укладається шляхом підписання сторонами єдиного документа [2].

Чинне законодавство, в тому числі й ст. 183 ГК України як синоніми вживає визначення «контракт» і «договір». Державний контракт – це загальне, родове поняття, яке проявляється в різних договірних формах [4, с. 14]. Внаслідок історичних особливостей системи державного замовлення, існує думка, що поняття «контракт» тотожне поняттю договір. Вважається, що вони мають однакове смислове навантаження та характеристику того чи іншого явища. Підтвердженням цьому є визначення в словнику В.І. Даля терміну «контракт» як «договору», «угоди». Потрібно відзначити, що поняття «договір» є більш широким, ніж поняття «контракт» і визначається як певний вид договору. Це слідує з історії розвитку системи державного замовлення [3, с. 262].

Державний контракт – це договір, укладений державним замовником від імені держави з суб'єктом господарювання – виконавцем державного замовлення, за яким виконавець зобов'язується передати товари (виконати роботи, надати послуги) державному замовнику, а державний замовник зобов'язується забезпечити оплату поставлених товарів (виконаних робіт, наданих послуг) [1, с. 122].

Окремі автори тлумачать державний контракт внаслідок визначення його як договору на поставку товарів, виконання робіт чи надання послуг.

Господарський договір за державним замовленням укладається у формі єдиного документа, підписаного сторонами та скріпленого печатками. Аналіз чинного законодавства дає змогу дійти висновку про те, що проект договору, як правило, може бути запропонований виконавцю замовником. Адже саме він досконально обізнаний з державними потребами в продукції (видом продукції, асортиментом, кількістю тощо). Проте здійснити такі ж дії не забороняється чинним законодавством і виконавцю [4, с. 302].

Державний контракт є основним документом, що визначає права і обов'язки сторін по постачанню усіх видів продукції для державних потреб і що регламентує економічні, організаційно-технічні і інші взаємовідносини державних замовників (виконавців).

Виходячи з визначення державного контракту, можна виділити такі ознаки державного контракту: особливий суб'єктний склад (сторонами виступають державні замовники від імені держави та суб'єкти господарювання усіх форм власності як виконавці державного замовлення; відступлення від принципу рівності сторін; обмеження принципу свободи договору; тісний зв'язок з плановим процесом як обов'язковим елементом організації господарської діяльності в сфері державного замовлення з метою раціонального та ефективного використання державних коштів; забезпечення пріоритетних державних

потреб; фінансування за рахунок коштів Державного бюджету України; особливі правила виконання, зміни та розірвання державного контракту.

Таким чином, державний контракт виступає єдиною договірною формою реалізації державного замовлення для задоволення державних потреб в сфері господарювання і є одним із видів господарських договорів, на який поширюються як загальні правила укладання, зміни, розірвання договорів, так і спеціальні, які передбачені законодавством.

Література

1. Банасевич І.І. Державне замовлення та державний контракт: поняття, особливості, юридична природа / І.І. Банасевич // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 8. – С. 121-124.

2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.

3. Єжель О.Л. Тлумачення поняття державного контракту у сфері державного замовлення / О.Л. Єжель // Митна справа. – 2013. – № 5 (89). – С. 261-266.

4. Ляско М.О. Господарські договори за державним замовленням / М.О. Ляско // Правозахисний рух: історія та сучасність: VII Всеукр. студ. наук.-практ. конфер., м. Полтава, 2014 р. – Полтава: Полтавський нац. педагогіч. ун-т ім. В.Г. Короленка, 2014. – С. 300-304.